

3- Halbuki ekseriya ya veren gafildir; kendi namına verir, zımnî bir minnet eder. Ya alan gafildir...

Üçüncüsü: Birinci Söz'de beyan edildiği gibi Allah namına vermek, Allah namına almak lâzımdır. Halbuki ekseriya ya veren gafildir; kendi namına verir, zımnî bir minnet eder. Ya alan gafildir; Mün'im-i Hakiki'ye ait şükrü, senayı zahirî esbaba verir, hata eder.

Veren de Alan da İmtihanda

Veren çoğu zaman "ben verdim" der ve gizli bir minnet yükler. Alan ise şükrü Allah'a değil, insana yönlendirir. Böylece iki taraf da farkında olmadan hata eder.

İşte Bediüzzaman bu ince tehlikeyi görmüş ve kökten çözmüş: hiç almamak.

Verenin Tehlikesi: Gizli Minnet

İnsan çoğu zaman fark etmeden "ben verdim" der. Bu söz ağızdan çıkmasa bile kalpte bir sahiplenme oluşur. İşte o anda verilen şey, Allah için olmaktan çıkar; nefsin bir gösterisine dönüşür.

Bu gizli minnet, görünmeyen bir ip gibidir. Verilen hediyenin ucuna bağlanır ve alanın kalbine doğru uzanır. Veren fark etmez ama aslında bir bağ kurar: "Ben sana verdim" bağı... Bu ise ihlası zedeler.

Alanın Tehlikesi: Şükrün Yön Değiştirmesi

Alan kişi de masum değildir. Çünkü o da çoğu zaman nimeti doğrudan verene bağlar. "O verdi" der, kalbi ona meyleder. Halbuki hakikatte veren Allah'tır; insan sadece bir vasıta.

Şükür yanlış adrese gidince, kalp de yanlış yere bağlanır. İşte bu, görünmeyen ama çok derin bir sapmadır. Çünkü kul, sebebi görüp Müsebbib'i unuttur.

Hakikat Ölçüsü: Allah Namına Vermek ve Almak

Asıl ölçü şudur: Vermek de almak da Allah namına olacak. Yani veren kendini aradan çekecek: "Ben değilim, Rabbim verdi." Alan da aynı şekilde bakacak: "Bu bana değil, bana ulaştırılan bir ikramdır." Bu şuur yerleşmediğinde, en küçük hediye bile manevî bir borca dönüşebilir.

Kökten Çözüm: Kapıyı Baştan Kapatmak

Bediüzzaman'ın yaptığı şey çok temiz bir çözümdür: Hiç almamak. Çünkü bu ince dengeleri herkes koruyamaz. Niyetler kolay kayar, kalpler kolay etkilenir.

O yüzden o, tehlikeyi yönetmeye çalışmak yerine ortadan kaldırıyor. Böylece ne verenin minneti kalıyor ne alanın hatalı şükürü. İki taraf da kurtuluyor.

İkazlar:

1- Veren Sen Değilsin!

Ey nefsim! Elini uzatıp verdiğinde “ben verdim” deme! Sen kimsin ki veresin? Sen sadece bir postacısın. Sana emanet edilen bir nimeti, sahibinin izniyle bir başkasına ulaştırıyorsun. Ama sen araya girip “ben” dediğin an, o nimetin nurunu karartıyorsun.

Bil ki, Allah vermeyi sana değil, senden yapıyor. Sen ise bunu sahiplenerek gizli bir minnet kuruyorsun. Bu minnet, görünmeyen bir kibirdir. Ve o kibir, amelini içten içe yakar.

2- Alan Sensin Ama Şükür Kime?

Ey nefsim! Aldığında da masum değilsin. Sana gelen nimeti insana bağladığın an, en büyük hatayı yaparsın. “O verdi” dersin, kalbin ona meyleder. Halbuki o da senin gibi bir fakir, bir vesile...

Şükür yanlış adrese gidince, kalp de yanlış yere bağlanır. Mün'im'i unutup nimete takılan, hakikati iskarlar. Sen nimeti değil, nimetin sahibini göreceksin!

3- İki Taraf da Kaybediyor

Veren kendini büyük görür... Alan başkasına bağlanır... İkisi de kaybeder!

Biri ihlasını kaybeder, diğeri tevhid şuurunu zedeler. Küçük bir alışveriş zannedersin ama aslında kalpler yer değiştirir. Allah'ın vermesi unutulur, insanlar sahneye çıkar.

4- Hiç almamak

Burada anlatılan tehlike çok açıktır: Veren kendine mal eder... Alan insana bağlanır...

Bu yüzden “hiç almamak” bu kapıyı tamamen kapatır. Ne minnet kalır ne yanlış şükür. Bu, en selametli yoldur.